

การเมืองว่าด้วยการกระจายงบประมาณ

และการกระจายระหว่างจังหวัด

วิระศักดิ์ เครือเทพ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
และภาวิณี ช่วยประคอง คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
และนักวิจัยแผนงานเครือข่ายข้อมูลการเมืองไทย www.tpd.in.th
วันที่ 24 พฤษภาคม 2554

บรรดาเราๆท่านๆ ที่ใช้ชีวิตและประกอบอาชีพในจังหวัดหนึ่งๆ เคยสงสัยหรือไม่ว่าท่านได้บริการจากรัฐคุ้มค่ากับเงินเสียภาษีที่ได้จ่ายไปหรือไม่? และเมื่อมองดูจังหวัดเพื่อนบ้านใกล้เคียง ประชาชนในจังหวัดนั้นๆ แปรบริการภาษีมากหรือน้อยกว่าจังหวัดของเรา? ลองพิจารณาข้อมูลการจัดเก็บภาษีอากรและการจัดสรรงบประมาณระดับจังหวัดในปีงบประมาณ 2553 พร้อมบทวิเคราะห์อย่างง่ายดังต่อไปนี้

1. ภาษีอากรที่รัฐบาลจัดเก็บจากจังหวัดต่างๆ และการจัดสรรงบประมาณลงสู่จังหวัด¹

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยภาษีที่จัดเก็บได้และการจัดสรรงบประมาณในจังหวัดต่างๆ ปีงบประมาณ 2553

จังหวัด	ภาษีอากรที่จัดเก็บได้ในจังหวัด	งบประมาณที่จัดสรรลงพื้นที่จังหวัด
ค่าเฉลี่ยของ 76 จังหวัด (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	23,260.02 ล้านบาท (10,6915.37)	22,368.42 ล้านบาท (20,360.42)
ค่าเฉลี่ยของ 75 จังหวัด (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	11,389.18 ล้านบาท (27,036.55)	20,501.01 ล้านบาท (12,309.99)
กรุงเทพมหานคร	913,572.49 ล้านบาท	162,424.80 ล้านบาท

ที่มา: คำนวณโดยผู้เขียน

หากไม่นับรวมกรุงเทพมหานครแล้ว จังหวัดส่วนใหญ่สามารถระดมทรัพยากรในรูปของภาษีอากรให้แก่รัฐ ได้ประมาณ 1.14 หมื่นล้านบาทในปีงบประมาณ 2553 ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่ามีนงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรลงไปในพื้นที่จังหวัดนั้นๆ ซึ่งมีมูลค่าประมาณ 2.05 หมื่นล้านบาทโดยเฉลี่ยต่อจังหวัด สำหรับกรุงเทพมหานครนั้น ประชาชน (รวมถึงสถานประกอบการต่างๆ ที่ตั้งในพื้นที่ กทม.) ต้องแบกรับภาระภาษีมากกว่างบประมาณที่รัฐจัดสรรกลับคืนมาให้สูงกว่า 5 เท่าตัว ประเด็นที่น่าสนใจในเรื่องนี้ก็คือพรรคการเมืองต่างๆ เคยมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการกระจายงบประมาณและการกระจายภาษีอากรที่เป็นธรรมระหว่างพื้นที่จังหวัดหรือไม่ อย่างไร?

¹ ภาษีอากรดังกล่าวหมายถึงมีนรายได้ภาษีอากรของรัฐที่จัดเก็บโดยกรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร ในปีงบประมาณ 2553 ส่วนงบประมาณในพื้นที่จังหวัดได้แก่งบประมาณที่จัดสรรให้แก่ส่วนราชการภูมิภาคในจังหวัดนั้นๆ และงบประมาณของหน่วยงานราชการส่วนกลางที่จัดสรรกระจายไปตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละจังหวัด

2. จังหวัดใดที่ “ครองแชมป์” และ “ครองบิวย” ในการเก็บภาษีอากร?

จังหวัดใดที่จ่ายภาษีอากรให้แก่รัฐเป็นจำนวนเงินสูงสุดและต่ำที่สุด? ข้อมูลในตารางที่ 2 ต่อไปนี้แสดงให้เห็นว่ากรุงเทพมหานครสามารถสร้างรายได้ภาษีอากรให้แก่รัฐเป็นจำนวนเงินสูงสุดในปีงบประมาณ 2553 ซึ่งสามารถจัดเก็บภาษีอากรได้ประมาณ 9.14 แสนล้านบาท ตามด้วยจังหวัดชลบุรี ระยอง สมุทรปราการ และปทุมธานี ซึ่งจังหวัดเหล่านี้ต่างเป็นฐานที่ตั้งของธุรกิจอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศ จึงสามารถสร้างรายได้ให้แก่รัฐได้อย่างเป็นกอบเป็นกำ

ในการตรรกกันข้าม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระนอง และสตูล จัดเก็บภาษีอากรได้ต่ำที่สุด ซึ่งมีจำนวนระหว่าง 543.8 ถึง 710.8 ล้านบาทในปีเดียวกัน จึงเห็นได้ว่ามีขนาดที่แตกต่างกับรายได้ภาษีอากรของกรุงเทพมหานครราว 1,682 เท่าตัว ประเด็นสำคัญในเรื่องนี้ก็คือพรรคการเมืองต่างๆ มีนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และฐานภาษีอากรให้แก่จังหวัดต่างๆ ที่อยู่รั้งท้ายตาราง เพื่อให้เกิดความเจริญทัดเทียมกันกับจังหวัดอื่นๆ หรือไม่

ตารางที่ 2 จังหวัดที่จ่ายภาษีอากรสูงสุดและต่ำที่สุด 5 อันดับแรกในปีงบประมาณ 2553

จังหวัดที่จ่ายภาษีอากรสูงสุด 5 อันดับแรก	ภาษีอากรที่จัดเก็บได้ (ล้านบาท)	จังหวัดที่จ่ายภาษีอากรต่ำที่สุด 5 อันดับแรก	ภาษีอากรที่จัดเก็บได้ (ล้านบาท)
กรุงเทพมหานคร	913,572.49	แม่ฮ่องสอน	543.79
ชลบุรี	167,359.92	ระนอง	606.65
ระยอง	120,276.44	สตูล	710.72
สมุทรปราการ	89,952.74	ตราด	717.42
ปทุมธานี	72,565.84	อำนาจเจริญ	751.53

ที่มา: คำนวณโดยผู้เขียน

3. จังหวัดใด “ได้รับงบประมาณ” มากกว่า “จ่ายภาษีอากร” ให้แก่รัฐ?

จังหวัดใดได้รับงบประมาณมากกว่าจำนวนเงินภาษีอากรที่จ่ายให้แก่รัฐ? ข้อมูลในตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าจังหวัดอำนาจเจริญได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐราว 9.7 พันล้านบาทในปีงบประมาณ 2553 ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่สูงกว่าภาษีอากรที่จัดเก็บได้ในจังหวัดราว 13 เท่าตัว ในทำนองเดียวกัน จังหวัดนราธิวาส นครพนม และแม่ฮ่องสอนได้รับงบประมาณในสัดส่วนที่สูงกว่าเงินภาษีอากรที่นำส่งให้แก่รัฐราว 12 เท่าตัว

ตารางที่ 3 จังหวัดที่ได้รับงบประมาณมากกว่าจ่ายภาษีอากรให้แก่รัฐใน 5 ลำดับแรก ปีงบประมาณ 2553

จังหวัด [1]	งบประมาณที่ได้รับ (ล้านบาท) [2]	ภาษีอากรที่จัดเก็บได้(ล้านบาท) [3]	สัดส่วนความแตกต่าง [2] / [3]
อำนาจเจริญ	9,721.68	751.59	12.94
นราธิวาส	20,901.96	1,685.80	12.40
นครพนม	19,279.25	1,567.60	12.30
แม่ฮ่องสอน	6,637.21	543.79	12.21
หนองบัวลำภู	12,736.81	1,045.47	12.18

ที่มา: คำนวณโดยผู้เขียน

ประเด็น³ที่ควรพิจารณาคือการที่รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่จังหวัดเหล่านี้ในจำนวนที่สูงกว่า มีนภาษีที่จัดเก็บได้จากแต่ละจังหวัด มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างจังหวัดอย่างจริงจังหรือไม่? การจัดสรรงบประมาณลงสู่จังหวัดมีความสอดคล้องกับนโยบายในการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของจังหวัดต่างๆ หรือไม่? หรือว่าแท้จริงแล้วการจัดสรรงบประมาณลงสู่จังหวัดต่างๆ เกิดขึ้นเพราะอาศัย “สายสัมพันธ์ทางการเมือง” ระหว่างรัฐบาลและนักการเมืองที่มีฐานเสียงในชุมชนท้องถิ่นเป็นสำคัญ?

4. จังหวัดใด “จ่ายภาษีอากร” มากกว่า “ได้รับงบประมาณ” จากรัฐ?

หากตั้งคำถามว่าการกระจายภาระภาษีระหว่างจังหวัดต่างๆ มีความ “เป็นธรรม” ตามหลักผลประโยชน์ที่ได้รับหรือไม่ เราอาจพิจารณาได้จากจำนวนภาษีอากรที่จังหวัดหนึ่งๆ ได้จ่ายให้แก่รัฐเปรียบเทียบกับขนาดของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรให้ ข้อมูลในตารางที่ 4 ชี้ให้เห็นว่าจังหวัดที่เป็นฐานที่ตั้งหลักในทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ โดยเฉพาะ ระยอง กรุงเทพมหานคร และชลบุรี จะต้องแบกรับภาระภาษีอากรประเภทหลัก ในสัดส่วนที่สูงกว่าจังหวัดอื่นๆ โดยที่จังหวัดเหล่านี้มีสัดส่วนของการนำส่งรายได้ให้แก่รัฐสูงกว่าจำนวนเงินงบประมาณที่ได้รับในปี 2553 ราว 3 ถึง 7 เท่าตัว

ตารางที่ 4 จังหวัดที่จ่ายภาษีมากกว่าเงินงบประมาณที่ได้รับจากรัฐใน 5 ลำดับแรก ปีงบประมาณ 2553

จังหวัด [1]	งบประมาณที่ได้รับ (ล้านบาท) [2]	ภาษีอากรที่จัดเก็บได้ (ล้านบาท) [3]	สัดส่วนความแตกต่าง [2] / [3]
ระยอง	16,416.85	120,276.44	0.14
กรุงเทพมหานคร	162,424.80	913,572.49	0.18
ชลบุรี	36,240.44	167,359.92	0.22
สมุทรปราการ	30,012.15	89,952.74	0.33
ปทุมธานี	26,375.35	72,565.84	0.36

ที่มา: คำนวณโดยผู้เขียน

ประเด็นที่ชวนให้สามารถตั้งคำถามต่อพรรคการเมืองทั้งในระดับชาติและพรรคการเมืองระดับภูมิภาคก็คือการกระจายภาระภาษีระหว่างจังหวัดต่างๆ มีความเป็นธรรม (tax fairness) หรือไม่ จังหวัดหนึ่งๆ ได้แบกรับภาระภาษีอากรแทนจังหวัดอื่นๆ ในสัดส่วนที่สูงเกินไปหรือไม่? และพรรคการเมืองต่างๆ มีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดสรรงบประมาณกลับคืนสู่จังหวัดที่เป็นแหล่งกำเนิดของภาษีในสัดส่วนที่สูงขึ้นหรือไม่?

ประเด็น⁴เรื่องความเป็นธรรมในการกระจายการะกาษีและผลประโยชน์จากการพัฒนานับว่ามีความสำคัญยิ่งในการกำหนดแผนงบประมาณและนโยบายกาษีอากรของรัฐบาลระหว่างพื้นที่จังหวัด ยกตัวอย่างเช่น หากเราเปรียบเทียบจังหวัดสุพรรณบุรีกับฉะเชิงเทราแล้ว ทั้งสองจังหวัดนี้มีที่ตั้งห่างจากกรุงเทพมหานครเป็นระยะทางที่ใกล้เคียงกัน (ราว 80-90 กิโลเมตร) แต่มีความเจริญในการพัฒนาดนและเส้นทางกาจรการบกที่แตกต่างกัน ในปีงบประมาณ 2553 นั้น จังหวัดสุพรรณบุรีได้รับการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาด้านต่างๆ ประมาณ 2.17 หมื่นล้านบาท ในขณะที่ประชาชนและกาครธุรกิจในจังหวัดร่วมกันแบกรับการะกาษีเพียงประมาณ 2.69 พันล้านบาท ในการตรกนข้าม จังหวัดฉะเชิงเทรานำส่งกาษีให้แก่รัฐในปีงบประมาณ 2553 ราว 2.83 หมื่นล้านบาท แต่กลับได้รับงบประมาณเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาจังหวัดเพียง 1.77 หมื่นล้านบาทเท่านั้น (ดูข้อมูลจากตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ข้อมูลกาษีอากรและงบประมาณของจังหวัดสุพรรณบุรีและฉะเชิงเทรา ปีงบประมาณ 2553

จังหวัด	ประชากร (คน)	GPP ต่อประชากร (บาท)	กาษีในจังหวัด (ล้านบาท)	รายจ่ายในจังหวัด (ล้านบาท)	Imbalance Index [รายจ่าย / กาษี]
สุพรรณบุรี	845,850	75,622.00	2,683.27	21,689.43	8.08
ฉะเชิงเทรา	673,933	285,290.00	28,303.15	17,686.83	0.62

ที่มา: คำนวณโดยผู้เขียน

สิ่งที่ควรพิจารณาในเรื่องนี้ก็คือหากจังหวัดฉะเชิงเทราได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น โดยให้มีจำนวนเงินใกล้เคียงกับเบ็ดเงินกาษีอากรที่รัฐจัดเก็บได้ในจังหวัดแล้ว จะทำให้จังหวัดฉะเชิงเทราเปลี่ยนแปลงไปเช่นใด? นักการเมืองที่อาสาเข้ามาบริหารประเทศได้พิจารณาถึงมาตรการลดความแตกต่างเหลื่อมล้ำในการแบกรับการะกาษีและการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างไรเพื่อให้ประชาชนในแต่ละจังหวัดมีความรู้สึกว่าได้รับ “ความเป็นธรรม” ในการกาษีอากร?

5. ภาวะภาวการณ์ต่อระดับรายได้ของประชากร

จังหวัดที่รวยและจนแบบบริการภาวการณ์ในสัดส่วนที่แตกต่างกันหรือไม่? ตารางที่ 6 แสดงสัดส่วนการภาวการณ์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (gross provincial products: GPP) ซึ่งทั้งประเทศมีค่าเฉลี่ยประมาณร้อยละ 8.2 ของ GPP ในกรณีของกรุงเทพมหานคร จังหวัดเดียวกันนั้นแบบบริการภาวการณ์ในสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ 47.1 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของ กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 6 จังหวัดที่มีการภาวการณ์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (gross provincial products) สูงและต่ำที่สุด

	จังหวัด	GPP Per Capita (บาท)	สัดส่วนการภาวการณ์ต่อ GPP (%)
จังหวัดที่มีสัดส่วนการภาวการณ์ต่อรายได้สูงสุด 5 จังหวัด (ไม่นับรวม กรุงเทพมหานคร)	ชลบุรี	398,052.00	31.94
	นนทบุรี	117,466.00	24.72
	ปทุมธานี	313,483.00	23.49
	ระยอง	76,385.00	20.98
	ขอนแก่น	76,385.00	20.86
ค่าเฉลี่ยการภาวการณ์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (gross provincial products: GPP)	ค่าเฉลี่ย (mean)	121,077.57	8.21
	ค่ากลาง (median)	74,781.50	5.75
	กรุงเทพมหานคร	340,412.00	47.07
จังหวัดที่มีสัดส่วนการภาวการณ์ต่อรายได้ต่ำที่สุด 5 จังหวัด	สตูล	90,103.00	2.65
	พิจิตร	125,944.00	3.00
	ยะลา	81,736.00	3.15
	กระบี่	125,595.00	3.39
	ระนอง	96,902.00	3.42

ที่มา: คำนวณโดยผู้เขียน

ทั้งนี้ จังหวัดที่แบบบริการภาวการณ์เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัดในสัดส่วนที่สูงที่สุด 5 อันดับแรก (ไม่นับรวมกรุงเทพมหานคร) ได้แก่ ชลบุรี นนทบุรี ปทุมธานี ระยอง และขอนแก่น ซึ่งมีสัดส่วนการภาวการณ์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมระหว่างร้อยละ 21 ถึงร้อยละ 32 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด โดยที่จังหวัดเหล่านี้ตั้งอยู่ในภาคกลางและตะวันออก ในทางกลับกัน จังหวัดที่แบบบริการภาวการณ์ต่อรายได้ของจังหวัดในสัดส่วนที่ต่ำที่สุด 5 อันดับได้แก่ สตูล พิจิตร ยะลา กระบี่ และระนอง ซึ่งแบบบริการภาวการณ์โดยเฉลี่ยราวร้อยละ 2 - 3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัดเท่านั้น ยิ่งสังเกตว่าจังหวัดเหล่านี้ตั้งอยู่พื้นที่ภาคใต้ทั้งสิ้น ซึ่งเป็นฐานเสียงสำคัญของพรรคการเมืองพรรคใหญ่พรรคหนึ่งในปัจจุบัน

ประเด็นคำถามในเรื่องนี้ก็คือการกระจายการภาวการณ์ระหว่างจังหวัด (และอาจรวมถึงระหว่างภูมิภาค) มีความเป็นธรรมมากน้อยเพียงใด? พรรคการเมืองที่อาสาเข้ามารับใช้ประชาชนที่บ้านเมืองควรมีนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องนี้กันอย่างไรหรือไม่?

6. การเมืองเรื่องภูมิภาคนิยม

พรรคการเมืองต่างๆ ในปัจจุบันต่างพยายามสร้างกระแส “ภูมิภาคนิยม” โดยมีกล่าวอ้างว่าหากประชาชนในภาคนั้นจังหวัดนั้นเลือกพรรคแล้ว จะนำงบประมาณกลับมาสู่จังหวัดให้มากขึ้น คำกล่าวอ้างนี้เป็นจริงมากน้อยเพียงใด ลองพิจารณาข้อมูลภาวะภาคีและขนาดงบประมาณของจังหวัดต่างๆ ในแต่ละภูมิภาคดังนี้

ตารางที่ 7 ภาวะภาคีและงบประมาณของจังหวัดในแต่ละภูมิภาค ปีงบประมาณ 2553

ภูมิภาค	ขนาดภาคีโดยเฉลี่ย (ล้านบาท)	ขนาดงบประมาณโดยเฉลี่ย (ล้านบาท)	ภาวะภาคีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) โดยเฉลี่ย (ร้อยละ)
ค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ	23,260.02	22,368.42	8.21
ภาคเหนือ (17 จังหวัด)	3,224.38	18,696.33	5.93
ภาคกลาง (25 จังหวัด)	26,553.33	16,821.52	10.84
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (19 จังหวัด)	4,528.09	29,413.06	7.32
ภาคใต้ (14 จังหวัด)	3,536.24	17,167.96	4.73
กรุงเทพมหานคร	913,572.49	162,424.80	47.07

ที่มา: คำนวณโดยผู้เขียน

จากข้อมูลตารางที่ 7 จะเห็นได้ว่ากรุงเทพมหานครและจังหวัดต่างๆ ในภาคกลาง แกรับภาวะภาคีต่อ GDP ในสัดส่วนที่สูงกว่าภูมิภาคอื่นๆ แต่กลับได้รับงบประมาณเพื่อการพัฒนาจังหวัดในระดับที่ต่ำกว่าจำนวนเงินภาคีที่ส่งเป็นรายได้ให้แก่รัฐ ในทางกลับกัน จังหวัดต่างๆ ในภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แกรับภาวะภาคีอากรของรัฐในสัดส่วนที่ต่ำกว่าร้อยละ 8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด อีกทั้งยังได้รับงบประมาณเพื่อการพัฒนาจังหวัดในสัดส่วนที่มากกว่าเงินภาคีที่จัดเก็บได้ในจังหวัดนั้นๆ ราว 4 ถึง 6 เท่าตัว

ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นอาจช่วยอธิบายได้ว่าทำไมนโยบายที่มีลักษณะประชานิยมมักจะ “ขายได้” ในบางพื้นที่บางภูมิภาคที่ประชาชนมักมองเห็นว่าจะได้รับประโยชน์จากนโยบายของรัฐมากกว่าเงินภาษีที่ต้องจ่าย ในขณะที่ประชาชนคนเมืองหลวงมักจะตั้งข้อกังขาเกี่ยวกับความเหมาะสมและความจำเป็นนโยบายหาเสียงแบบลดแลกแจกแถมของพรรคการเมืองต่างๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนเมืองหลวง “รับรู้” ถึงภาวะภาษีอากรที่พวกเขาได้จ่ายให้แก่รัฐมีปริมาณที่สูงกว่าบริการที่ได้รับจากรัฐนั่นเอง

ดังนั้น ประชาชนควรตั้งคำถามเพื่อให้พรรคการเมืองต่างๆ ชี้แจงแถลงไขใน 2 กรณี (1) สำหรับจังหวัดที่ประชาชนจ่ายภาษีอากรน้อยกว่าบริการที่ได้รับจากรัฐ จะต้องตั้งคำถามต่อพรรคการเมืองอย่างไรต่อไป ตกลงว่านโยบายต่างๆ ที่ได้หาเสียงไว้ นั้น จะมีเงินงบประมาณมาดำเนินการได้จริงหรือไม่ เพราะถ้าหากไม่มีการนำเงินภาษีที่จัดเก็บได้จากจังหวัดอื่นๆ มาอุดหนุนให้แล้ว จังหวัดนั้นๆ ก็คงจะไม่ได้รับบริการจริงๆ ตามที่พรรคการเมืองได้หาเสียงไว้เนื่องจาก “ไม่มีงบประมาณ” และ (2) ในกลุ่มจังหวัดที่ประชาชนได้จ่ายภาษีให้แก่รัฐในปริมาณที่สูงกว่าบริการที่ได้รับกลับคืนนั้น ประชาชนสามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่าพรรคการเมืองต่างๆ มีนโยบายการใช้เงินภาษีอากรของเขาได้อย่างไร คุ่มค่า และสามารถนำไปสู่การกระจายประโยชน์แก่การพัฒนาที่ทั่วถึงและเป็นธรรมมากขึ้นต่อผู้เสียภาษีในจังหวัดได้อย่างไร

กล่าวโดยสรุป ข้อมูลและประเด็นวิเคราะห์ต่างๆ ที่นำเสนอข้างต้นให้แง่มุมมองและข้อสังเกตที่พวกเราคนไทยในฐานะที่เป็นผู้ที่มีสิทธิ์มีเสียงคนหนึ่งสามารถนำไปตั้งคำถามต่อบรรดาพรรคการเมืองที่ต่างเสนอตัวเข้ามาบริหารประเทศชาติว่ามีนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องเหล่านี้มากน้อยเพียงใด หากพรรคการเมืองไม่มีคำตอบที่เป็นรูปธรรมแล้วไซ้ ให้พึงระลึกว่าพรรคการเมืองเหล่านี้กำลัง “ขายฝัน” ให้แก่พวกเรา และไม่ควรถูกเปิดโอกาสให้เข้ามารับผิดชอบการบริหารบ้านเมืองแต่อย่างใด

หมายเหตุ

- งานเขียนในชิ้นนี้ได้รับการสนับสนุนจากแผนงานวิจัยเพื่อการตรวจสอบข้อมูลทางสังคม โดยใช้ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ดังนี้
- 1) Gross Provincial Products Per Capita จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เข้าดูจาก http://www.nesdb.go.th/econSocial/macro/gpp_data/index.html
  - 2) ข้อมูลผลการจัดเก็บรายได้กรมสรรพากร เข้าดูจาก <http://www.rd.go.th/publish/39496.0.html>
  - 3) ข้อมูลผลการจัดเก็บรายได้กรมสรรพสามิต เข้าดูจาก <https://edweb.excise.go.th/stastw/LevyByRegion0-fYearAction.do>
  - 4) ข้อมูลผลการจัดเก็บรายได้กรมศุลกากร เข้าดูจากสำนักงานศุลกากรการค้าปลีก <http://www.fpo.go.th/FP0/index2.php?mod=Content&file=contentview&contentID=CNT0005816&categoryID=CAT0000674>